

Byla C-590/21

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį

Gavimo data:

2021 m. rugsėjo 23 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Areios Pagos (Kasacinis teismas, Graikija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2021 m. birželio 25 d.

Kasatoriai:

Charles Taylor Adjusting

FD

Kitos kasacinio proceso šalys:

Starlight Shipping Company

Overseas Marine Enterprises INC

Bylos dalykas

Prašymas pripažinti ir paskelbti vykdytinais užsienio teismo sprendimą ir nutartis, kuriais neleidžiama, kad kitos valstybės narės teismas suteiktų teisminę apsaugą arba tęstų šioje valstybėje narėje jau pradėtas bylas – Sąvokos „viešoji tvarka“ apibrėžtis pagal Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 1 punktą ir 45 straipsnio 1 dalį

Prašymo priimti prejudicinį klausimą dalykas ir teisinis pagrindas

SESV 267 straipsnis, Reglamento Nr. 44/2001 išaiškinimas

Prejudiciniai klausimai

- I. Ar formuluotę „akivaizdus prieštaravimas Sąjungos viešajai tvarkai“, taigi ir nacionalinei viešajai tvarkai, kuri yra atsisakymo pripažinti ir paskelbti vykdytinu pagrindas pagal Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 1 punktą ir 45 straipsnio 1 dalį, be aiškaus draudimo reikšti ieškinį (*anti-suit injunctions*), kuriuo draudžiama iškelti ir nagrinėti bylą kitos valstybės narės teisme, reikia suprasti kaip susijusią ir su kitų valstybių narių teismų priimtais sprendimais ar nutartimis: i) kuriais neleidžiama, kad kitos valstybės narės teismas ieškovui suteiktų teisminę apsaugą arba toliau nagrinėtų šiame teisme jau pradėtas bylas; ii) taigi tai yra kišimasis į kitos valstybės narės teismo jurisdikciją nagrinėti konkrečią bylą, kurią šis teismas jau nagrinėja bei yra nagrinėjęs anksčiau ir kuri buvo pripažinta kaip suderinama su Sąjungos viešąja tvarka? Tiksliau sakant, ar pagal Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 1 punktą ir 45 straipsnio 1 dalį vienos valstybės narės teismo sprendimo ar nutarties, kuriais suteikiama išankstinė preliminarinė pinigine kompensacija asmenims, prašantiems pripažinti ir paskelbti vykdytinomis ieškinio pareiškimo teisme ar bylos nagrinėjimo kitos valstybės narės teisme išlaidas, pripažinimas ir (arba) paskelbimas vykdytinais prieštarauja Sąjungos viešajai tvarkai dėl to, kad: a) kaip matyti iš ieškinio nagrinėjimo, bylai taikomas susitarimas dėl draugiško ginčų sprendimo, tinkamai sudarytas ir patvirtintas valstybės narės teisme, priėmusiame sprendimą arba nutartį, ir b) kitos valstybės narės teismas, į kurį kreipėsi atsakovas su nauju ieškiniu, neturi jurisdikcijos pagal išimtinę jurisdikciją suteikiančią nuostatą?
- II. Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai, ar tai, kad akivaizdžiai ir tiesiogiai prieštaraujama nacionalinei viešajai tvarkai – pagal valstybėje taikomas pagrindines kultūrinės ir teisines koncepcijas ir pagal pagrindines Graikijos teisės normas, taikomas teisės į teisminę gynybą esmei (Graikijos Konstitucijos 8 ir 20 straipsniai, Graikijos civilinio kodekso 33 straipsnis ir šios teisės apsaugos principas, kaip nurodyta Graikijos civilinio proceso kodekso 176 straipsnyje, 173 straipsnio 1–3 dalyse, 185, 205 ir 191 straipsniuose, nurodytuose šio sprendimo 6 punkte), taip pat pagal EŽTK 6 straipsnio 1 dalį, ir dėl to šiuo atveju būtų įmanoma netaikyti Sąjungos teisės dėl laisvo teismo sprendimų judėjimo ir nepripažinti tokių sprendimų ar nuostatų dėl šių suvaržymų – yra suderinama su koncepcijomis, kuriomis įtraukiama ir skatinama europinė perspektyva, ir pagal Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 1 punktą ta prasme, kuria jis turi būti aiškinamas Teisingumo Teismo, tai yra pagrindas neleisti Graikijoje pripažinti ir vykdyti minėto sprendimo ir nutarčių (i papunktis), kuriuos priėmė kitos valstybės narės (Jungtinės Karalystės) teismai?

Taikomos ES teisės nuostatos ir Teisingumo Teismo praktika

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 47 straipsnis

2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42) 34 straipsnio 1 punktas ir 45 straipsnis

2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 351, 2012, p. 1) 66, 80 ir 81 straipsniai

Teisingumo Teismo sprendimai: 2011 m. spalio 13 d. *Prism Investments* (C-139/10, EU:C:2011:653); 2000 m. kovo 28 d. *Krombach* (C-7/98, EU:C:2000:164); 2000 m. gegužės 11 d. *Renault* (C-38/98, EU:C:2000:225); 2014 m. spalio 23 d. *flyLAL-Lithuanian Airlines* (C-302/13, EU:C:2014:2319, 45 punktas); 2009 m. balandžio 28 d. *Apostolidis* (C-420/07, EU:C:2009:271, 55 punktas); 2003 m. gruodžio 9 d. *Gasser* (C-116/02, EU:C:2003:657, 48 ir 72 punktai); 2004 m. balandžio 27 d. *Turner* (C-159/02, EU:C:2004:228); 1991 m. birželio 27 d. *Overseas Union Insurance ir kt.* (C-351/89, EU:C:1991:279, 23 ir 24 punktai); 2009 m. vasario 10 d. *Allianz ir Generali Assicurazioni Generali* (C-185/07, EU:C:2009:69).

Taikomos tarptautinės teisės nuostatos

Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (EŽTK) 6 straipsnio 1 dalis

Taikomos nacionalinės teisės nuostatos

Graikijos Respublikos Konstitucijos 8 ir 20 straipsniai

Civilinio kodekso (toliau – CK) 33 straipsnis

Civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 176 straipsnis, 173 straipsnio 1–3 dalys, 185, 205 ir 191 straipsniai

Pagrindinės bylos aplinkybių ir proceso santrauka

- 1 Pirmoji kita kasacinio proceso šalis *Starlight Shipping Company* (toliau – *Starlight*) buvo, be kita ko, laivo savininkė, o antroji kita kasacinio proceso šalis *Overseas Marine Enterprises* (toliau – *OME*) – per 2006 m. gegužės 3 d. laivo incidentą su kroviniu nuskendusio ir prarasto laivo valdytoja.
- 2 Laivas praradimo momentu buvo apdraustas trijose draudimo bendrovėse. Kadangi iš pradžių draudimo bendrovės atsisakė išmokėti draudimo išmoką, *Starlight* Anglijos teismuose pareiškė ieškinį dviem draudimo bendrovėms ir kreipėsi į arbitražo teismą dėl trečios draudimo bendrovės, siekdama gauti draudimo išmoką.

- 3 Kol buvo nagrinėjamos šios bylos, kitos kasacinio proceso šalys ir trys laivo draudimo bendrovės sudarė susitarimus dėl draugiško ginčų sprendimo (*Settlement Agreements*). Sudarius šiuos susitarimus buvo užbaigtos nagrinėtos bylos ir susitarta, kad draudimo bendrovės sumokės draudimo polisuose numatytas draudimo išmokas ir taip visiškai padengs visas su laivo praradimu susijusias skolas. Apie susitarimus dėl draugiško ginčų sprendimo buvo pranešta Anglijos teismui ir šis 2007 m. gruodžio 14 d. ir 2008 m. sausio 7 d. juos patvirtino.
- 4 Tada kitos kasacinio proceso šalys ir kiti laivo savininkai *Polymeles Protodikeio Peiraios* (Pirėjo pirmosios instancijos teismas, Graikija) pareiškė ieškinius, be kita ko, kasatoriams. Šie ieškiniai buvo grindžiami civilinės teisės pažeidimu (deliktu) ir jais siekiama gauti kompensaciją už turtinę žalą ir piniginę kompensaciją už neturtinę žalą, kuri tariamai buvo patirta dėl šio civilinės teisės pažeidimo.
- 5 Kitos kasacinio proceso šalys įrodinėjo, kad bylų nagrinėjimo Anglijos teismuose laikotarpiu ir laikotarpiu, kai draudimo bendrovės buvo atsisakiusios išmokėti draudimo išmoką, draudimo bendrovių, įskaitant kasatorių *Charles Taylor Adjusting Limited* (kuri veikė kaip teisinių ir techninių konsultacijų bendrovė) ir *FD* (kuris veikė kaip fizinis asmuo – šios bendrovės tuometis direktorius) darbuotojus ir atstovus, paskirtus laivo draudimo bendrovių gynybai dėl pirmosios kitos kasacinio proceso šalies pretenzijų, trečiosioms šalims pateikė melagingus ir šmeižikiškus teiginius, kurie pakenkė kitų kasacinio proceso šalių patikimumui ir autoritetui.
- 6 Būtent tokiomis aplinkybėmis Anglijos teismuose buvo pareikšti draudimo bendrovių ir jų darbuotojų ar atstovų (įskaitant kasatorius) ieškiniai; jie buvo atsakovai pagal ieškinius, pareikštus *Polymeles Protodikeio Peiraios* (Pirėjo pirmosios instancijos teismas). Šiais ieškiniiais jie siekė, kad būtų pripažinta, jog Graikijoje iškeltos bylos pažeidžia susitarimus dėl draugiško ginčų sprendimo, ir pateikė prašymus atlyginti žalą.
- 7 Dėl šių ieškinių ir apeliacinių skundų, be kita ko, 2014 m. rugsėjo 26 d. *High Court of Justice (England and Wales), Queen's Bench Division, Commercial Court* (Aukščiausiasis teisingumo teismas, Anglija ir Velsas, Civilinių, komercinių ir administracinių bylų skyrius (komerciniai ginčai)) teisėjas Flaux priėmė sprendimą ir dvi nutartis.
- 8 Pirma, tame sprendime buvo nutarta, kad susitarimuose dėl draugiško ginčų sprendimo darbuotojais ir atstovais laikomi ir kasatoriai, o *Starlight* ir *OME* pareiškė savo pretenzijas kasatoriams. Taip pat buvo nuspręsta, kad Graikijoje pareikšti ieškiniai, taip pat ir kasatoriams, pažeidė visus be išimties susitarimus dėl draugiško ginčų sprendimo. Remiantis tuo sprendimu, tokie susitarimai lemia tai, kad bet kokia potenciali pretenzija, pareikšta tokiems darbuotojams ar jų atstovams, kartu atsakingiems už civilinės teisės pažeidimus (deliktus) (pretenzijos, kurios yra Graikijoje iškeltų bylų pagrindas), sprendžiama kartu su susitarimais dėl draugiško ginčų sprendimo. Galiausiai dėl kasatorių teisės į

kompensaciją buvo pripažinta, kad jie turi teisę į preliminarią kompensaciją, kurios suma sudaro 100 000 GBP.

- 9 Antra, abiejose nutartyse pripažįstama, kad pagal susitarimus dėl draugiško ginčų sprendimo kasatoriai taip pat atleidžiami nuo atsakomybės bet kokių pretenzijų, kurias *Starlight* ir *OME* gali pateikti dėl laivo praradimo, atveju, įskaitant bet kokią atsakomybę, susijusią su ieškiniuose Graikijoje pateiktomis pretenzijomis, o tai, kad *Starlight* ir *OME* Graikijoje pareiškė ir palaikė ieškinius kasatoriams, pažeidžia susitarimus dėl draugiško ginčų sprendimo, kuriais siekiama visiškai ir galutinai išspręsti ginčą ir nustatyti išimtinę kompetenciją.
- 10 Pirmojoje nutartyje nurodyta, kad kitos kasacinio proceso šalys turi: a) sumokėti kasatoriams 100 000 GBP dydžio preliminarią sumą kaip kompensaciją, kad būtų galima padengti nuostolius, patirtus iki 2014 m. rugsėjo 9 d.; b) padengti nustatyto dydžio antrojo kasatoriaus išlaidas – 120 000 GBP.
- 11 Antrojoje nutartyje buvo nurodyta, kad kitos kasacinio proceso šalys turi padengti nustatyto dydžio kasatorių išlaidas ir sumokėti 30 000 GBP.
- 12 Be to, abiejose nutartyse pateiktos nuostatos, kuriose nurodyta, kad jei bendrovės *Starlight* ir *OME* ir joms atstovaujantys fiziniai asmenys nevykdys nutarčių, jie gali būti laikomi nevykdančiais teismo nustatytų įpareigojimų, jų turtas gali būti konfiskuotas, jiems gali būti paskirta bauda arba fiziniai asmenys gali būti sulaikyti.
- 13 2015 m. sausio 7 d. prašymu, pateiktu *Monomeles Protodikeio Peiraios* (Pirėjo pirmosios instancijos teismas, Graikija), kasatoriai paprašė minėtą sprendimą ir abi nutartis remiantis Reglamentu Nr. 44/2001 pripažinti ir paskelbti vykdytiniais Graikijoje. *Monomeles Protodikeio Peiraios* jų prašymą patenkino.
- 14 2015 m. rugsėjo 11 d. kitos kasacinio proceso šalys pateikė *Monomeles Efeteio Peiraios* (Pirėjo apeliacinis teismas, Graikija) skundą pagal Reglamento Nr. 44/2001 43 straipsnį. *Monomeles Efeteio Peiraios* šį skundą patenkino, panaikino pirmosios instancijos teismo sprendimą ir atmetė kasatorių prašymą.
- 15 *Monomeles Efeteio Peiraios*, be kita ko, nustatė, kad kasatoriai Anglijos teismų paprašė suteikti teisminę apsaugą, manydami, kad dėl susitarimų dėl draugiško ginčų sprendimo šiuo klausimu jurisdikciją turintys Graikijos teismai jos netektų. Be to, to teismo manymu, sprendime ir abiejose nutartyse nėra draudimo reikšti ieškinį (*anti-suit injunction*). Vis dėlto, teismo nuomone, sprendime ir nutartyse yra nuostatų, kuriomis neleidžiama toliau nagrinėti Graikijoje pradėtų bylų, įpareigojama sumokėti kompensacijas ir nurodomas įpareigojimas atlyginti žalą asmenims, siekiantiems išlaidų kompensacijos Graikijos teismuose nagrinėjamose bylose. Taigi šiuose dokumentuose praktiškai nustatytas draudimas reikšti ieškinius (*anti-suit injunctions*), o tai neleidžia kreiptis su ieškiniu į Graikijos teismus, pažeidžia EŽTK 6 straipsnio 1 dalies nuostatas, Konstitucijos 8 straipsnio 1 dalį ir 20 straipsnį, nes tai yra sąvokos „viešojo tvarka“ esmė.

- 16 2019 m. spalio 7 d. kasatoriai pagrindinėje byloje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui pateikė kasacinį skundą dėl *Monomeles Efeteio Peiraios* (Pirėjo apeliacinis teismas, kuriame bylą išnagrinėjo vienas teisėjas) sprendimo.

Svarbiausi pagrindinės bylos šalių argumentai

- 17 Savo apeliaciniame skunde, pateiktame *Monomeles Efeteio Peiraios*, kitos kasacinio proceso šalys tvirtino, kad tokio sprendimo ir tokių nutarčių pripažinimas ir paskelbimas vykdytinais akivaizdžiai prieštarauja nacionalinės ir Sąjungos teisės viešajai tvarkai tiek materialiniu, tiek procesiniu atžvilgiais, nes pažeidžia jų pagrindinę teisę į teisminę apsaugą ir yra neleistinas kišimasis į kitos valstybės narės (šiuo konkrečiu atveju – Graikijos) teismų veiklą.
- 18 Kasatoriai tvirtina, kad skundžiamame sprendime yra klaidų, t. y. Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 1 punkto nuostatų (kurios turi būti taikomos siaurai), Civilinio kodekso 33 straipsnio, Konstitucijos 8 ir 20 straipsnių ir EŽTK 6 straipsnio 1 dalies aiškinimo ir taikymo klaidų. Visų pirma jie teigia, kad teisingas šių nuostatų aiškinimas būtų leidęs konstatuoti, jog sprendimas ir nutartys akivaizdžiai neprieštarauja nacionalinei bei Sąjungos viešajai tvarkai ir nepažeidžia pagrindinių principų, nes preliminaros kompensacijos paskyrimas kasatoriams Graikijoje nagrinėjamosiose bylose prieš jiems pareiškiant ieškinius Anglijos teismuose neužkerta galimybės ir toliau kreiptis į Graikijos teismus ir netrukdo tolesnei jų teisminei apsaugai, taigi sprendimas ir nutartys per klaidą buvo traktuojami panašiai kaip draudimas reikšti ieškinius (*anti-suit injunctions*).

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvų santrauka

- 19 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nuomone, pirmiausia nagrinėjamu atveju, kai prašoma pripažinti ir paskelbti vykdytinais sprendimus ar nutartis, priimtus iki 2015 m. sausio 10 d., dėl ieškinių ar prašymų, kurie buvo pateikti iki šios datos, taikomos Reglamento Nr. 44/2001, o ne Reglamento Nr. 1215/2012 nuostatos.
- 20 Graikijoje viešoji tvarka, kiek tai susiję su užsienio teismų sprendimų pripažinimu, suprantama taip, kaip nurodyta Civilinio kodekso 33 straipsnyje, kuriame taip pat atspindima tarptautinė viešoji tvarka. Šiuo atžvilgiu negali būti leidžiama sprendimą pripažinti arba paskelbti vykdytinu Graikijoje, jei dėl jo turinio sprendimo vykdymas prieštarauja toje šalyje egzistuojančioms pagrindinėms kultūrinėms, teisinėms, etinėms, socialinėms ar ekonominėms koncepcijoms, kuriomis reguliuojamas tos šalies gyvenimas. Todėl nei pripažinimas, nei paskelbimas vykdytinu neleidžiamas, kai užsienio teismo sprendimo turinys ir nuostatos prieštarauja teisinėje valstybėje pripažintiems pagrindiniams kultūriniais ar teisiniais principams ir pagrindinėms žmonių teisėms.

- 21 Be to, kaip nurodyta Konstitucijos 8 straipsnio 1 dalyje, „iš nė vieno prieš jo valią teismas negali atimti to, kas jam priklauso pagal įstatymą“. Konstitucijos 20 straipsnio 1 dalyje pažymėta: „Kiekvienas įstatymų nustatyta tvarka turi teisę gauti teisminę apsaugą teisme ir pateikti teismui savo argumentus, susijusius su savo teisėmis ir interesais“. Taikant šias Konstitucijos nuostatas kartu, kiekvienam asmeniui užtikrinama teisė pareikšti ieškinį Graikijos teismams ir juose gauti visapusišką teisminę apsaugą. Ši teisė yra pagrindinė ir sudaro Graikijos teisės sistemos esmę, ji yra visos Graikijos materialinės ir procesinės teisės šaltinis, be to, konkrečiai taikoma įvairiais atvejais. Todėl pagal Graikijos teisę net neįmanoma ir netoleruotina tai, kad iš anksto neleidžiama pasinaudoti teismine apsauga ar kad sudaromos kliūtys ir trukdžiai, dėl kurių tampa sunkiau ją pasinaudoti. Teismo nurodymas preliminarai atlyginti žalą ieškovui, kuris inicijavo bylą teisme, atsižvelgiant būtent į tai, kad buvo prašoma suteikti teisminę apsaugą, kaip tik ir būtų tokia kliūtis.
- 22 Motyvų 6 punkte prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas teigia, kad Graikijos teisės sistemoje numatytos sankcijos procesinio piktnaudžiavimo atveju, taikant įvairias procesines nuostatas. Visų pirma numatyta, kad bylinėjimosi išlaidas turi padengti pralaimėjusioji šalis (CPK 176 straipsnis), o tai nustato teismas galutinio sprendimo byloje priėmimo metu, užbaigus sprendimų priėmimo etapą. Ankstesniais etapais kiekviena šalis patiria tam tikrų išlaidų, kai atliekamas bet koks šalies siūlomas procesinis veiksmas (CPK 173 straipsnio 1–3 dalys), išskyrus tam tikrus aiškiai numatytus atvejus. Taip pat nustatyta, kad bylinėjimosi išlaidas (pagal galutinį sprendimą) turi padengti ieškovas, kuris yra bylą laimėjusi šalis, jeigu jis nesilaikė savo prievolės pateikti teisingą informaciją arba yra laikomas atsakingu už kitokį piktnaudžiavimą procesinėmis teisėmis (CPK 185 straipsnis); galutiniu sprendimu nesąžiningai šaliai, kuri pareiškė akivaizdžiai nepagrįstą ieškinį ar inicijavo bylą tikėdamasi atidėjimo, nesilaikė moralės normų ir pan., taikoma piniginė bauda (CPK 205 straipsnis), taip pat galima įpareigoti ieškovą padengti bylinėjimosi išlaidas, jei bylos nagrinėjimas buvo atidėtas (CPK 241 straipsnio 1 dalis). Galiausiai Graikijos procesinėje teisėje numatyta, kad net jei priimtas galutinis sprendimas, dėl pirmosios instancijos teismo nutarties galima pateikti skundą įprasta tvarka (CPK 909 straipsnio 2 punktas), t. y. pateikiant prieštaravimą ir apeliacinį skundą, toks galutinis sprendimas negali būti laikinai paskelbtas vykdytinu. Darytina išvada, kad nutartis dėl bylinėjimosi išlaidų negali būti be išimčių paskelbta vykdytina prieš paskelbiant galutinį sprendimą – taip siekiama išvengti bet kokių kliūčių vykdyti pralaimėjusiosios šalies įprasta tvarka pareikštą ieškinį. Iš Graikijos teismų praktikos taip pat matyti, kad ieškovas, kuris piktnaudžiaudamas procesinėmis teisėmis pateikia melagingų pareiškimų, dėl pagal civilinę teisę neteisėtų veiksmų yra įpareigojamas kitai bylos šaliai (atsakovui) atlyginti žalą (CK 914 ir 919 straipsniai), tačiau tik tuo atveju, kai tai neprieštarauja su ieškovo inicijuotos bylos sprendimu siejamam *res judicata* principui. Iš to, kaip šis klausimas sprendžiamas Graikijos teismų praktikoje, aiškiai išplaukia teismo prievolė iš esmės apsaugoti pagrindinę ieškovo teisę kreiptis į teismą, net jeigu jo elgesys gali būti laikomas piktnaudžiavimu, o išankstinis teisėjų įsikišimas laikomas neleistinu, nes tai turi įtakos jo teisinių veiksmų rezultatui, arba yra pripažįstama

kompensacija už žalą prieš baigiant nagrinėti atitinkamą bylą, siekiant sukliudyti taikyti prašomą teisminę apsaugą. Tuo pat metu galimybė numatyti vėliau taikyti žalos atlyginimą taip pat išlieka, jeigu ji suderinama su bylos dėl pareikšto ieškinio baigtimi. Be to, remiantis vidaus teise, vienintelis kompetentingas teismas, kuris gali įpareigoti padengti bylinėjimosi išlaidas jame nagrinėjamoje byloje, yra tas, kuris priima galutinius sprendimus šioje byloje (CPK 191 straipsnis).

- 23 Kita vertus, EŽTK 6 straipsnio 1 dalyje garantuojama kiekvieno asmens teisė į teisminę apsaugą. Ši pagrindinė teisė taip pat įtvirtinta Chartijos 47 straipsnyje, kuriuo nustatoma teisė kreiptis į teismą. Ši teisė taip pat yra Europos Sąjungos valstybių narių bendrų konstitucinių tradicijų ir tarptautinių žmogaus teisių apsaugos srities dokumentų dalis. Taigi šios teisės apsauga, net ir Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 1 dalies aiškinimo bei taikymo tikslais, yra susijusi su Europos viešąja, materialine ir procesine tvarka, o žvelgiant plačiau – ir su nacionaline viešąja tvarka.
- 24 Būtent iš šios perspektyvos kyla klausimas, ar su Sąjungos viešąja tvarka yra suderinami sprendimas ir nutartys, kuriuos priėmė vienos valstybės narės teismas ir kuriais iš anksto pripažįstama ir nurodoma kaip preliminarią kompensaciją padengti bylinėjimosi išlaidas (pripažinimas, kuris iš esmės yra sankcija kaip žalos atlyginimas) kitos valstybės narės teismo nagrinėjamoje byloje. Esant tokiam pripažinimui, teisminės apsaugos garantija, be abejo, yra taikoma; vis dėlto šia teise pasinaudoti tampa sudėtinga, kai ieškovas kitos valstybės narės teismo įpareigojamas (kai kilmės valstybės sprendimas buvo paskelbtas vykdytinu bendrovės pagrindinės veiklos ar pagrindinės buveinės vietoje, kurioje yra didžioji dalis jos turto) avansu padengti ne tik savo bylinėjimosi išlaidas, bet ir kitos šalies bylinėjimosi išlaidas prieš kompetentingam teismui paskelbiant galutinį sprendimą. Tokio sprendimo pobūdis kaip priemonės, dėl kurios ieškovas būtų priverstas atsisakyti tęsti bylą, yra dar akivaizdesnis, kai atitinkamame sprendime yra numatyta, kad gali tekti papildomai atlyginti žalą, jei išlaidos padidėja, t. y. jei byla nagrinėjama toliau. Šis klausimas yra ne tik susijęs su ekonominiais interesais, bet ir turi aiškų poveikį galimybei nekliudomai pasinaudoti pagrindine teise į teisminę apsaugą.
- 25 Be to, draudimas reikšti ieškinį (*anti-suit injunction*), pirmiausia taikomas bendrojoje teisėje (*common law*), yra teismo nutartis, kuria subjektui draudžiama inicijuoti ar tęsti teismo procesą ar arbitražo procesą užsienio teisme ar arbitražo teisme. Iš pradžių draudimo reikšti ieškinį (*anti-suit injunctions*) turinį sudarė draudimas inicijuoti ar tęsti teismo procesą Anglijos teismuose. Vėliau draudimas reikšti ieškinį (*anti-suit injunction*) įgavo tarpvalstybinį pobūdį ir atitinkamos priemonės pradėtos taikyti užsienio teismuose nagrinėjamose bylose. Draudimas reikšti ieškinį (*anti-suit injunction*) daugiausia taikomas dėl to, kad ieškinio pareiškimas arba bylos nagrinėjimas kitos valstybės narės teisme, veikiant nesažiningai ar nevengiant piktnaudžiavimo, turi neigiamą poveikį ieškovui. Iš esmės tokia byla siekiama, kad vienos valstybės teismas įsikištų į kitoje valstybėje

- nagrinėjamą bylą. Taip teismas priima sprendimą ne tik dėl savo, bet ir dėl užsienio nacionalinio teismo jurisdikcijos.
- 26 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo 2004 m. balandžio 27 d. Sprendimą *Turner* (C-159/02, EU:C:2004:228), kuriuo Teisingumo Teismas pripažino, kad Briuselio konvencija, kurią pakeitė Reglamentas Nr. 44/2001, „turi būti aiškinama taip, kad ja draudžiama nutartis, kuria Susitariančiosios valstybės teismas draudžia vienai bylos, nagrinėjamos šiame teisme, šaliai inicijuoti ar tęsti bylą kitos Susitariančiosios valstybės teisme, net jei ši bylos šalis elgiasi nesąžiningai, siekdama trukdyti nagrinėjamos bylos eigai“.
 - 27 Taigi nutartis, kuria teismas draudžia vienai bylos šaliai (ir taiko sankcijas) inicijuoti ar tęsti bylos nagrinėjimą užsienio teisminėje institucijoje, daro neigiamą poveikį šio teismo jurisdikcijai išnagrinėti bylą. Iš tiesų kiekviena nutartis, kuria ieškovui draudžiama inicijuoti tokią bylą, turėtų būti laikoma kišimusi į užsienio valstybės teismo jurisdikciją, o tai yra nesuderinama su Briuselio konvencijos sistema (2004 m. balandžio 27 d. Sprendimas *Turner*, C-159/02, EU:C:2004:228).
 - 28 Pagal Reglamento Nr. 44/2001 35 straipsnio 3 dalį, taikant pripažinimo ir sprendimo paskelbimo vykdytinu procedūrą, negali būti peržiūrima kilmės valstybės narės teismo jurisdikcija ir jurisdikcijos taisyklės, kurios, vadovaujantis 34 straipsnio 1 punktu, netaikomos viešajai tvarkai, ir tokio prašymo atmetimo negalima pagrįsti tuo, kad nesilaikoma šių normų.
 - 29 Vis dėlto kyla kitas klausimas, susijęs su vienos valstybės narės teismo kišimusi į kitos valstybės narės teismų jurisdikciją. Greta akivaizdaus draudimo reikšti ieškinį (*anti-suit injunctions*) problemos atsiranda panaši problema dėl preliminarus skaičiavimo bei laikino įpareigojimo padengti bylinėjimosi išlaidas kaip žalos atlyginimą (tai yra esminė sankcija žalos atlyginimo forma) kitos valstybės narės teismuose nagrinėjamoje byloje. Tai galioja neatsižvelgiant į šių teismų nagrinėjamos bylos baigtį, kuri gali būti nepalanki ieškovams, ypač jei pripažįstama, kad tokie teismai neturi jurisdikcijos nagrinėti tokias bylas, nes jie yra vieninteliai teismai, kurie gali apskaičiuoti ir priteisti padengti juose nagrinėjamos bylos išlaidas. Nors tokie sprendimai ir nutartys aiškiai neprieštarauja tam, kad ieškinys būtų pareiškiamas ar byla būtų toliau nagrinėjama kitos valstybės narės teisme, tai neturi įtakos tam, kad taip paskiriama preliminari sankcija.
 - 30 Taigi tokiu atveju kyla klausimas, ar tokių sprendimų ir nutarčių priėmimas, kuris iš esmės nulemia kitos valstybės narės teismo nagrinėjamos bylos baigtį dėl to, kad šis teismas neturi jurisdikcijos nagrinėti tokią bylą, yra kišimasis į jos teismų jurisdikciją, taigi prieštarauja tiek Sąjungos, tiek nacionalinei viešajai tvarkai.
 - 31 Nagrinėjamu atveju bylą nagrinėjančiai kolegijai kyla abejonių dėl šių teisės klausimų, susijusių su Sąjungos teisės nuostatų aiškinimu.
 - 32 Pirma, ar formuluotę „akivaizdus prieštaravimas Sąjungos viešajai tvarkai“, taigi ir nacionalinei viešajai tvarkai, kuri yra atsisakymo pripažinti ir paskelbti

vykdytinu pagrindas pagal Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 1 punktą ir 45 straipsnio 1 dalį, be aiškaus draudimo reikšti ieškinį (*anti-suit injunctions*), kuriuo draudžiama iškelti ir nagrinėti bylas kitos valstybės narės teisme, reikia suprasti kaip susijusią ir su valstybių narių teismų priimtais sprendimais ar nutartimis, kuriais neleidžiama, kad kitos valstybės narės teismas ieškovui suteiktų teisminę apsaugą arba toliau nagrinėtų šiame teisme jau pradėtas bylas, ir ar toks kišimasis į kitos valstybės narės teismo, nagrinėjančio konkrečią bylą, jurisdikciją yra suderinamas su Sąjungos viešąja tvarka (pirmojo prejudicinio klausimo i papunktis)?

- 33 Kyla klausimas, ar pagal Sąjungos viešąją tvarką, vadovaujantis Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 1 punktu ir 45 straipsnio 1 dalimi, draudžiama, kad būtų iš anksto užtikrintas preliminarus žalos atlyginimas asmenims, prašantiems pripažinti ir paskelbti vykdytinu sprendimą arba nutartį, kuriuos priėmė valstybės narės teismas dėl bylinėjimosi išlaidų, susijusių su ieškinio pareiškimu teisme ar bylos nagrinėjimo tęsimu kitos valstybės narės teisme, dėl to, kad: a) kaip matyti iš ieškinio nagrinėjimo, bylai taikomas susitarimas dėl draugiško ginčų sprendimo, tinkamai sudarytas ir patvirtintas valstybės narės teisme, priėmusiame sprendimą arba nutartį, ir b) kitos valstybės narės teismas, į kurį kreipėsi atsakovas su nauju ieškiniu, neturi jurisdikcijos pagal išimtinę jurisdikciją suteikiančią nuostatą (pirmojo prejudicinio klausimo ii papunktis).
- 34 Antra, ar, vadovaujantis minėtomis Graikijos teisės nuostatomis ir EŽTK 6 straipsnio 1 dalimi, tokių sprendimų ir nutarčių priėmimas, prieštaraujantis pagrindinėms normoms, kurios yra pati teisės į teisminę apsaugą esmė valstybėje narėje, kurioje siekiama pripažinimo (Graikijoje), gali būti pagrindas pagal Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 1 punktą neleisti pripažinti ir paskelbti vykdytinais minėto sprendimo ir nutarčių, kad nebūtų pažeistas laisvo teismo sprendimų judėjimo principas, ir ar nepripažinimas dėl šios kliūtis yra suderinamas su koncepcijomis, kuriomis įtraukiama ir skatinama europinė perspektyva (antrasis prejudicinis klausimas)?